

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tas-17 ta' Novembru, 2006

Citazzjoni Numru. 1324/1999/1

Michael u Mary Anne konjuġi Mizzi

Versus

Tabib Joseph M. Paris u martu Mary Paris; Direttur tat-Toroq; Direttur tax-Xogħlijiet; u b'dikriet tat-2 ta' Settembru 2005 il-kawża tkomplet kontra l-Awtorità dwar it-Trasport ta' Malta minflok id-Direttur tat-Toroq

Din il-kawża hija dwar ħsara li ġrat lill-proprjetà ta' l-atturi fit-22 ta' Settembru 1997 minħabba dħul ta' ilma tax-xita.

L-atturi kienu talbu illi l-qorti:

1. tgħid illi l-incident tat-22 ta' Settembru 1997 u d-danni li ġarrbu l-atturi seħħew bi htija tal-konvenuti biss, jew tgħid bil-htija ta' min minnhom seħħew;
2. tillikwida d-danni; u
3. tikkundanna lill-konvenuti, jew lil min minnhom jaħti, iħallsu lill-atturi d-danni hekk likwidati, flimkien ma' l-imgħax u l-ispejjeż, fosthom dawk ta' l-ittra ufficjali tas-16 ta' Novembru 1998.

B'sentenza mogħtija fil-11 ta' Jannar 2005, fejn huma miġjuba l-premessi tat-talbiet ta' l-atturi u l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti, il-qorti kienet ipprovdiet dwar l-ewwel talba ta' l-atturi billi qalet illi l-ħsara fil-proprjetà tagħhom seħħet bi ħtija tal-Gvern ta' Malta, kif rappreżentat mid-dipartimenti konvenuti, li għalhekk għandu jagħmel tajjeb għad-danni, iżda ċaħdet l-istess talba safejn magħmula kontra l-konvenuti Paris. Ordnat ukoll illi jitkompla s-smiġn għall-għanijiet tat-talbiet l-oħra.

B'dikriet ta' l-24 ta' Frar 2005 il-qorti ħatret espert tekniku sabiex jirrelata dwar il-likwidazzjoni tad-danni, u dan ħalef ir-rapport tiegħu fl-20 t'Ottubru 2005.

Wara li qies il-ħsarat kollha, kemm fil-ħwejjeġ mobbli kif ukoll fl-immobbli, l-espert illikwida d-danni fis-somma ta' tnax-il elf, seba' mija u disgħa u sittin lira u sitta u tmenin ċenteżmu (Lm12,769.86).

Il-qorti qieset kemm ir-rapport ta' l-espert kif ukoll il-kummenti li għamlu dwaru l-partijiet.

Il-qorti taqbel ma' l-osservazzjonijiet ta' l-atturi dwar in-nefqa ta' mija u ħamsin lira (Lm150) għal xogħol fuq il-bieb ta' barra, li għandha tiżdied mal-likwidazzjoni magħmula mill-espert.

Ma taqbilx iżda dwar it-talba għal ħamsa u disgħin lira (Lm95) spejjeż fuq il-karrozza billi dawn l-ispejjeż saru qabel l-incident, ma huwix imfisser x'inhuma u lanqas jekk l-effett tagħhom kienx għadu jinħass sa dakinhar ta' l-incident.

Dwar telf ta' kotba u spejjeż biex saret kċina ġdida, l-atturi osservaw illi l-espert għamel tnaqqis biex ipatti għall-fatt illi l-ħwejjeġ meqruda kienu qodma u minflokhom l-atturi kisbu ħwejjeġ ġodda, u ma jaqblux illi l-espert kellu jagħmel dan it-tnaqqis.

Il-qorti taqbel mar-raġunament ta' l-espert, għax il-likwidazzjoni tad-danni għandha ssir biex kemm jista' jkun tqiegħed lil min ikun ġarrab it-telf fl-istat li kien fih qabel it-telf, u mhux li tagħtih vantaġġ. Madankollu, huwa relevanti wkoll illi l-atturi ma kinux serin jixtru ħwejjeġ ġodda meta kienu għadhom jinqdew sew b'dawk li kellhom qabel. Barra minn hekk, il-valur tal-kotba mhux bilfors jonqos għax iġġaddi ż-żmien fuqhom. Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti hija tal-fehma illi għandha żżid il-

likwidazzjoni għad-danni fil-kċina b'ħames mitt lira (Lm500) u għall-kotba b'ħames mitt lira (Lm500) oħra.

L-atturi jsemmu *items* oħrajn illi l-perit ma qishomx għax ma kienx hemm riċevuti għalihom.

Il-qorti taqbel ma' l-atturi illi lanqas *bonus paterfamilias* ma hu mistenni illi jzomm riċevuta għal kull ħaġa li jkun xtara għad-dar matul is-snin, u għalhekk in-nuqqas ta' riċevuta ma jfissrx bilfors illi ntilef il-jedd għall-ħlas tad-danni għat-telf ta' dik il-ħaġa, sakemm il-prova ssir xort'oħra, imqar bil-ġurament ta' l-attur jekk il-qorti tkun tal-fehma illi tista' toqgħod fuqu.

Il-ħwejjeġ li ma qiesx l-espert jiswew sitt elef, erba' mija u sebgħa u erbgħin lira u tmenin ċenteżmu (Lm6,447.80). Fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet magħmula fuq, *i.e.* illi l-attur ħadu l-vantaġġ illi kisbu ħwejjeġ godda flok dawk qodma, iżda illi ma kinux sejr in jagħmlu n-nefqa biex jixtru ħwejjeġ godda li kieku l-qodma ma nqerdulhomx għax kienu għadhom jinqdew bihom, il-qorti tillikwida danni addizzjonali ta' erbat elef lira (Lm4,000).

Għalhekk il-likwidazzjoni magħmula mill-perit għandha tiżdied b'ħamest elef, mija u ħamsin lira (Lm5,150), u d-danni għalhekk jitilgħu għal sbatax-il elf, disa' mija u dsatax-il lira u sitta u tmenin ċenteżmu (Lm17,919.86).

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi tillikwida d-danni fis-somma ta' sbatax-il elf, disa' mija u dsatax-il lira u sitta u tmenin ċenteżmu (Lm17,919.86) u tikkundanna lill-konvenuti Direttur tax-Xogħlijiet u Awtorità dwar it-Trasport ta' Malta jħallsu lill-atturi d-danni hekk likwidati u l-imgħax minn dakinhar meta saret talba għall-ħlas b'att ġudizzjarju. L-istess konvenuti għandhom iħallsu wkoll l-ispejjeż kollha tal-kawża ħlief dawk tal-konvenuti Paris, li għandhom iħallsuhom l-atturi.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----